

**DR ALINA SURMACKA SZCZEŚNIAK
DOKTOREM HONORIS CAUSA
AKADEMII ROLNICZEJ W POZNANIU**

Dr Alina Surmacka Szcześniak urodziła się w Warszawie 8 lipca 1925 r. Maturę zdała w 1943 r. na tajnych kompletach w gimnazjum im. J Słowackiego w Warszawie. W czasie Powstania Warszawskiego została wywieziona na przymusowe roboty do Niemiec. Po wyzwoleniu dostała się do obozu przejściowego we Włoszech, skąd wyjechała do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Tam też rozpoczęła studia w zakresie chemii kończąc w 1948 r. z najwyższą lokatą i wyróżnieniem Brym Mawr College. W 1952 r. doktoryzowała się w dziedzinie technologii żywności w Massachusetts Institute of Technology. W tym samym

roku podjęła pracę w centrum badawczym koncernu General Food Corporation w Tarrytown w stanie Nowy York. W 1981 r. została powołana na stanowisko głównego kierownika naukowego tej placówki. W laboratorium tym pracowała do roku 1986 kiedy przeszła na emeryturę. Należy podkreślić, że dr Alina Surmacka Szcześniak nadal aktywnie uczestniczy w życiu naukowym publikując prace i recenzując książki oraz prace naukowe dla kilku czasopism amerykańskich.

W swojej pracy naukowej dr Alina Surmacka Szcześniak specjalizowała się w badaniach tekstury żywności, w tym nad wymaganiami konsumenta, wobec tekstury i w opracowaniu metod opisu, pomiaru oraz kształtowania tekstury żywności. Posiada także bardzo duży wkład w opracowanie nowych produktów żywnościowych. W

swoim dorobku ma 12 patentów i ponad 70 opublikowanych prac poświęconych reologii żywności. Przełomowym był rok 1963, w którym opublikowała 7 oryginalnych prac z zakresu reologii żywności stanowiących plon ponad 10 letniej pracy nad tymi zagadnieniami w laboratorium General Foods. Prace te należy zaliczyć do fundamentalnych dla nauki o teksturze żywności gdyż ukierunkowały one dalsze badania i rozwój nauki w tym zakresie, są one do chwili obecnej cytowane, ze wskazaniem na ich pionierski charakter.

Dorobek naukowy dr Aliny Surmackiej Szcześniak stanowi podstawę współczesnej, szeroko pojętej analizy produktów spożywczych. W swoich początkowych pracach badawczych, w latach sześćdziesiątych wykazała, że tekstura żywności podobnie jak smak, zapach i barwa jest cechą wpływającą w dużym stopniu na akceptację żywności przez konsumenta. Stwierdziła, że tekstura żywności nie jest cechą jednolitą, ale składa się z wielu charakterystyk. Jej dalsze badania tego zagadnienia stworzyły w rezultacie system badania i klasyfikacji tekstury produktów przyjęty i stosowany obecnie przez technologów żywności na całym świecie, obejmujący m.in. metodę profilowania tzw. Texture Profile Analysis.

Ogromną wartość dla technologii żywności mają prace dr Surmackiej Szcześniak dotyczące analizy instrumentalnej tekstury żywności, a szczególnie powiązania obiektywnych wyników badań wykonanych za pomocą testów mechanicznych na aparatach imitujących np. żucie żywności oraz subiektywnych odczuć konsumenta przy jej spożywaniu. Wyniki tych badań umożliwiły dr Surmackiej Szcześniak stworzenie systemu standardów sensorycznych tekstury żywności do szkolenia zespołów testujących nowe wyroby.

Bardzo cenne dla nauki o żywności i żywieniu są także prace dr Surmackiej Szcześniak wykazujące wpływ niektórych składników kształtujących teksturę pożywienia na sensoryczne odczucia smaku i aromatu jak również stan zdrowotny uzębienia w odniesieniu do konsumentów w różnym wieku i różnych preferencjach żywieniowych.

Dodać należy także, że dr Alina Surmacka Szcześniak przyczyniła się do unormowania polskiej terminologii charakteryzującej teksturę żywności, obecnie powszechnie stosowanej w badaniach sensorycznych i instrumentalnych.

Dr Alina Surmacka Szcześniak jest też współzałożycielką renomowanego czasopisma *Journal of Texture Studies*, którego jednym z dwóch redaktorów naczelnych była w latach 1968–1979. Ponadto pisała i wydawała dwa inne biuletyny techniczne.

O szerokim uznaniu Jej osiągnięć świadczą nagrody i inne formy wyróżnień z których najważniejsze to:

- Medal Apperta nadany przez Intitute of Food Technology (IFT) w 1985 r. Jest to bardzo wysokie wyróżnienie, od 1942 r. przyznawane corocznie tylko jednej osobie

za wybitne osiągnięcia w zakresie nauk o żywności. Pani dr Alina Surmacka Szcześniak jest jak dotąd, jedyną kobietą na liście laureatów.

- Nagroda za "Wybitne Osiągnięcia" w latach 1981–82 nadana przez oddział Nowojorski IFT i wybór na członka zwyczajnego IFT w 1981 r.
- Specjalny numer *Journal of Texture Studies* w 1981 r. poświęcony w całości Jej osiągnięciom badawczym.
- Uhonorowanie tytułem Pioniera w zakresie Sensorycznej Oceny Żywności przez Amerykański Związek do Testowania Materiałów (ASTM) w 1989 r.
- Nagroda Amerykańskiego Związku Chemików Zbożowych (AACC) w 1989 r. za pionierskie prace z zakresu reologii.

W 1992 r. dr Alina Surmacka Szcześniak została zaproszona do wygłoszenia wykładów na sesji Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN odbywającej się w Poznaniu. Od tego czasu datują się Jej ścisłe więzy z Wydziałem Technologii Żywności i naszą Uczelnią. W 1994 r. brała aktywny udział w organizacji Letniej Szkoły Food Product Development opracowując program Szkoły i organizując przyjazd gości zagranicznych. Przebywając w Polsce dr Alina Surmacka Szcześniak przedstawiała również wykłady w innych ośrodkach naukowych we Wrocławiu, Warszawie i Olsztynie. Jej wykłady obok wielkiej wartości merytorycznej cechowała znakomita polszczyzna, były one bardzo wysoko oceniane przez słuchaczy. Od 1992 r. systematycznie wspomaga Bibliotekę Akademii Rolniczej przekazując kilka tomów czasopism fachowych żywności.

Dr Alina Surmacka Szcześniak aktywnie uczestniczy w życiu Polonii Amerykańskiej, jest m.in. członkiem zarządu Polskiego Instytutu Sztuki i Nauki, w USA oraz amerykańskiej filii Polskiej Akademii Umiejętności. Pomimo amerykańskiego obywatelstwa nie zapomina o swojej pierwszej Ojczyźnie, pracując naukowo i społecznie robiła to również z myślą o Polsce.

W 1996 r. otrzymała medal im. Marii Skłodowskiej-Curie za osiągnięcia naukowe przyznany przez Amerykański Instytut im. Józefa Piłsudskiego. Spotkały się w ten sposób nazwiska dwóch znakomych Polek działających naukowo poza granicami kraju, jednak w różnych czasach i w różnych miejscach.

W tym samym roku nadano dr Alinie Surmackiej Szcześniak statutowe wyróżnienie honorowe oraz medal 50 lecia Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. Stowarzyszenie uhonorowało w ten sposób Jej zasługi w zakresie nauki o żywności, organizowania działalności twórczej środowiska inżynierów przemysłu spożywczego w USA, a ponadto zasługi dla polskiego środowiska naukowego technologów żywności.

W dniu 11. czerwca br. Senat na wniosek Rady Wydziału Technologii Żywności nadał doktor Alinie Surmackiej Szczęśniak tytuł Doktora Honoris Causa Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu.

Uroczystość nadania tytułu Doktora Honoris Causa dr Alinie Surmackiej Szczęśniak odbyła się 2. października 1997 r.

Jan Pikul